

Waterdemocratie in de Havikerwaard

(artikel en fotografie (met uitzondering van beginfoto): door Lies Visscher-Endeveld)

Waterwandeling AWP groot succes!”

Waterdemocratie, wat is dat?

Waterdemocratie, wat is dat? Die vraag stelt de Algemene WaterschapsPartij aan mensen die meelopen met de door hen georganiseerde wandelingen.

Afgelopen week werd vanuit Ellecom gewandeld in de Havikerwaard. Dit gebied is grotendeels in handen van “Landgoed Middachten”. Er spelen diverse “waterproblemen”. Verdroging, vernatting, aantasting van het watersysteem, oneigenlijke verplaatsing van water, bedreiging van HEN water, inefficiënte vluchtroutes voor wild, en geen democratische bestuursstructuur.

Jogchum Sevenster, Bart en Lies Visscher tijdens de wandeling bij het bronnenbos

Lies Visscher, kandidaat voor AWP Rijn en IJssel, een groepering die politiek uit het waterbeheer wil houden, was aanwezig en zal haar bevindingen rapporteren.

De wandeling ging langs de unieke bronbossen van landgoed Middachten. Deze dreigen te verdrogen. Op dit landgoed wonen en werken pachters. Deze pachters hebben niets te vertellen. Zij bewerken al vele jaren de grond en houden van hun boerenvak. Door subsidieregelingen die niet passen bij de historie en ecologie van het gebied worden beslissingen genomen die niet goed zijn voor de mensen, de natuur en de bedrijvigheid in de gemeenschap. Ook Jogchum Sevenster wandelt mee. Hij is 77 jaar geleden geboren en getogen in de Havikerwaard en heeft jaren op een pachtboerderij gewerkt. Koeien waren zijn lust en zijn leven.

Op de foto een “Rampenfondsbosje”, mensen plantten in 1953 een boom, waarbij een donatie aan het Rampenfonds werd gedaan. Dit is het begin van een oerbos, de natuur kon zijn gang gaan. Het is een bosje met een geregistreerde dassenbouw. Maar voor hoelang? Een groot ontzandingsproject van landgoed Middachten is in ontwikkeling, en zal er voor zorgen als het plan doorgaat dat het gebied gaat verdwijnen. Opvallend zijn de glooiingen in het waardevolle oude rivieren landschap. Hierdoor is er een grote diversiteit in droog – nat, met vele gradiënten. Dit is goed voor de biodiversiteit.

De “[Stichting Behoud Uiterwaardenlandschap” is door Sevenster opgericht. Deze stichting heeft oog voor de problemen van de bewoners en wil het unieke gebied in stand houden. Door de geplande vernatting van landgoed Middachten, vrezen de bewoners van Ellecom zuid dat hun huizen en kelders natter worden. Men vraagt zich af is wel goed onderzocht... hoeveel droger is het, waardoor komt dat? Een beloofd 5 jaar lopend monitoringsonderzoek dreigt niet door te gaan, omdat het landgoed geen belang meer schijnt te hebben bij vernatten.

“Ik ga nooit meer naar Middachten” verzuchtte één van de deelnemers na al wat er gehoord was. “Wat een feodale toestanden”. Helaas was de rentmeester van Middachten niet bij de wandeling aanwezig. Geprobeerd wordt met hem een andere wandelafpraak te maken.

Probleem is dat van meet af aan mensen willen heersen over het natuurlijk gegeven. Het ophogen van de beekbodems is volgens de deelnemers geen oplossing, vraagt veel energie en ingrepen in het gebied, waardoor flora en fauna juist worden verstoord. Het simpel toepassen van een aantal stuwen in de drie beken zou een eenvoudige ingreep zijn, die wel effect kan hebben, en bovendien indien nodig kan worden toegepast.

Een eenvoudige stuw kan het beekwaterniveau reguleren
De bekisting hier is nodig vanwege de duiker onder de weg. Verder op kan die weg.

Het bijzondere is dat dit gebied water van het Hoogste Ecologische Niveau bevat. Dit HEN water wordt te alle tijde door de provincie beschermd. Dit betekent dat er geen vervuilende activiteiten mogen plaatsvinden. Dit is ook van groot belang voor de drinkwatervoorziening van mensen. Nu er plannen zijn om een boerderij op te richten voor 200 koeien in een gebied met HEN water, vrezen de mensen dat het unieke natuurgebied onherstelbaar wordt aangetast. Provincie en waterschap zouden dan ook geen medewerking mogen verlenen. Het is dan ook onverteerbaar dat voor de “bedrijfsverplaatsing” al een provinciale subsidie is verleend.

HEN watergebied: rechts de unieke verhoogde plek, waar wild schuilt in geval van hoog water.

De Havikerwaard is grotendeels geticheld ten bate van de baksteenindustrie. Er zijn hogere gronden en nattere lagere gronden. De hoge gronden zijn heel waardevol voor de voedselproductie en de bijbehorende natuur. Toch zijn er grootse plannen om dit waardevolle boerenland om te zetten tot ontzandingsgaten.

Rijk agrarisch land, geschikt voor primair vastleggen van zonne-energie

Dit terwijl er een grote vuilnisbelt direct is naastgelegen. Daarom is het bestaande water bij de bestaande ontzanding niet geschikt om in te zwemmen. De plannenmakers noemen het ontzanden het aanleggen van een nevengeul. Dit is taalvervalsing. Het watersysteem, ook het grondwater, zal dusdanig worden aangetast dat HEN water uit het aanpalende gebied sneller weg zal vloeien, de drinkwaterbronnen in het hogere deel leeglopen. De vervuiling uit de belten zich verspreid. Kortom zo'n ingrijpende verandering is volkomen ongewenst, onhaalbaar en niet duurzaam.

De bestaande zandafgraving, waar het water vervuild is

Initiatiefnemers kunnen maar een aantal jaren verdienen, en dan is het op. Om duurzaam te kunnen voortbestaan zijn andere modellen nodig dan die gericht op verkwistende korte termijn winst. Een nieuwe kijk op economie en duurzaamheid is hard nodig. Bij alle plannen zou ook de hoeveelheid energie die nodig is bekend moeten zijn. Alle landbouwgrond moet landbouwgrond blijven, ten behoeven van alle generaties na ons. De vruchtbaarheid van de aarde moet hersteld worden, zodat die aarde ook het water beter vasthoudt.

Tijdens het laatste deel van de wandeling legt oud jachtopziener Sevenster uit hoe hij en anderen hebben geadviseerd bij de aanleg van de vluchtroute voor het wild. Een doorgang in het verlengde van de hoge laan voormalig spoor voor de kleiverplaatsing, aansluitend aan een hooggelegen beukenlaan die in Ellecom uitkomt.

De tunnel is 700 meter te ver naar het westen aangelegd, waardoor hij nauwelijks nuttig kan zijn.

De wildtunnel die op de verkeerde plek is gesitueerd

De situatie van het water en het land en de economie in de Havikerwaard is aangrijpend. Ondernemers hebben het loodje gelegd door gebrek aan begrip en medewerking om uit te breiden en op goede manier met de mest om te gaan. Gedacht wordt hun boerderijen af te breken en er huizen voor in de plaatst te bouwen

Wanneer democratie betekent dat gedaan wordt wat mensen willen en wat economisch-ecologisch het meest gunstig is dan klopt niet wat in gang gezet wordt. “De hoge heren gaan hun gang tegen beter weten in”. Er is onvoldoende inzicht in samenhang en mogelijkheid de eigen verantwoordelijkheid te nemen.

Wanneer de AWP het meer voor het zeggen krijgt zal het waterschap vooral ervoor zorgen dat de kennis en kunde die er is voorop staat bij de besluitvorming. Zij zal ook directer adviseren dat het water leidend is, D.w.z. dat het natuurlijk systeem zoveel mogelijk op eigen kracht moet functioneren en dat geen aanpassingen worden gedaan, zoals beekbodems ophogen. In een toekomst met de AWP zal meer naar de mensen in een gebied geluisterd worden, en wordt meer een beroep

gedaan op ieders verantwoordelijkheid. Het mag niet voorkomen dat goede woonhuizen worden afgebroken en dat aanbiedingen van rechtmatige boeren worden genegeerd. Ook mogen verschillende belanghebbenden niet tegen elkaar worden uitgespeeld. Vasthouden, bergen afvoeren, die volgorde blijft. Een uiterwaard zal altijd zeer fluctueren in vochtgehalte. Het zoete water drijft op het zoute. Dat is een natuurlijke situatie. Te veel beheersen is niet nodig. De AWP wil ervoor zorgen, met geldende wetgeving, door stringent advies en consequent omgaan met regels dat in een HEN water gebied niet wordt gebouwd. Wie meer wil weten over de AWP kan op de website kijken. Ook kunt u uw “Waterprobleem” melden. Samen een oplossing zoeken is inspirerend.
www.algemewaterschapspartij.nl,